

श्री.जयदिप डाकरे सर

श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - पाचवी (26 नोव्हेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

संविधान दिनानिमित्त....

प्रश्नमंजूषा चाचणी ची लिंक गुरुमाऊली ब्लॉगवर : www.gurumauli.in

महत्वपूर्ण माहिती :

भारतीय संविधान- उद्देशिका : टेक्स्ट स्वरूपात व गीतातून ऐका

इथे क्लिक करा

भारतीय संविधान- नमूद केलेले हक्क

इथे क्लिक करा

आपण शिकार करतो याचा अभिमान बाळगणाऱ्या राजाला ज्या उमदद्या मुलाने अहिंसेची शपथ घ्यायला लावली त्या मुलाचे नाव होते, 'माणिक.' पुढे तो 'राष्ट्रसंत तुकडोजीमहाराज' या नावाने प्रसिद्धीस आला.

माणिकच्या वडिलांचे नाव बंडोजी इंगळे ठाकूर व त्याच्या आईचे नाव मंजुळा. तो लहान असताना त्याच्या आईने त्याला आपल्या अजोळी वरखेडला नेले. तिने त्याला आडकोजीमहाराजांच्या सान्निध्यात ठेवले. महाराजांनी त्याला 'तुकड्या' हे नवे नाव दिले. तुकडोजीने त्यांना गुरू मानले.

तुकडोजी चौदा वर्षांचे असतानाच त्यांनी घर सोडले व ते रामटेकच्या जंगलात भटकू लागले. तेथे कंदमुळांवर गुजराण करत त्यांनी हठयोगाचा अभ्यास केला. त्यानंतर चंद्रपूर जिल्ह्यातील आदिवासींचे पाडे व भटक्यांची पाले धुंडाळत ते फिरले व तेथील गरीब माणसांमध्ये रमले. खेळ, शर्यतींमध्ये पोहणे, धावणे, घोड्यावर-बैलगाड्यांवर नियंत्रण साधणे, गाणे रचणे, वाद्य वाजवणे, मोठ्या ढोलांच्या तालावर नाचणे अशी विविध कौशल्ये त्यांनी आत्मसात केली. हिंदी, उर्दू व मराठीतील स्वतःचीच कवने ते खंजिरीच्या तालावर बेभान होऊन गात असत. ऐकणारे तल्लीन होऊन तासन्तास डोलत असत. त्यांच्या या आगळ्या गुणसंपदेमुळे लोक त्यांना 'देवबाबा' म्हणू लागले.

दिलेला उतारा वाचा. प्रश्न तयार करा व वहीत लिहा.

ऑनलाईन टेस्ट

□ विभाज्य

8. विभाज्य आणि विभाजक

- दादा** : भाजक व भाज्य म्हणजे काय हे तुम्हांला माहित आहे, पण विभाज्य म्हणजे काय हे माहित आहे का ?
- अंजू** : विभाज्य म्हणजे काय, हे माहित नाही; पण भाज्याशी त्याचा संबंध असावा असं मला वाटतं.
- दादा** : उदाहरणाद्वारे मी समजावून सांगतो. $20 \div 5$ हा भागाकार तुम्हांला येतो ना ?
- अंजू** : हो. 20 या भाज्यास 5 या भाजकानं भागल्यास भागाकार 4 येतो व बाकी शून्य उरते.
- दादा** : जेव्हा भाजकानं भाज्याला भागल्यावर बाकी शून्य उरते, तेव्हा त्या भाज्यालाच **विभाज्य** म्हणतात, म्हणजे या ठिकाणी 20 ही संख्या 5 नं विभाज्य आहे. आता $21 \div 5$ हा भागाकार बघा. 21 ला 5 नं भागल्यावर बाकी 1 उरते, म्हणजे 21 ही संख्या 5 नं विभाज्य नाही. वेगळ्या शब्दांत, जेव्हा भागाकारात बाकी शून्य उरते, तेव्हा भाजकाला विभाजक आणि भाज्याला विभाज्य म्हणतात. आता सांगा. 84 खडू आहेत, त्यांचे सहा-सहाचे गट होतील का ?
- सूरज** : मी 6 नं भागून बघतो. 84 ला 6 नं निःशेष भाग जातो व भागाकार 14 येतो, म्हणजेच सहा-सहाचे 14 गट तयार होतील. येथे 84 हा विभाज्य आणि 6 हा विभाजक आहे.
- दादा** : खडूंची संख्या 6, 12, 18, 36, 84 अशी असेल, तर 6-6 चे गट करून ते खडू संपतील, म्हणजेच 6, 12, 18, 36, 84 या संख्या 6 नं विभाज्य आहेत किंवा त्या संख्यांना 6 नं निःशेष भाग जातो. खडूंची संख्या 6 नं विभाज्य आहे का, हे पाहण्यासाठी खडूंच्या संख्येला 6 नं भागून पाहावं. बाकी 0 असेल तर ती संख्या 6 नं विभाज्य असते. 3 च्या पाढ्यात येणाऱ्या प्रत्येक संख्येला 3 नं निःशेष भाग जातो किंवा त्या संख्या 3 नं विभाज्य असतात. तसंच 7 च्या पाढ्यातील संख्या 7 नं विभाज्य असतात. 9 च्या पाढ्यातील संख्या 9 नं विभाज्य असतात. विभाज्यता ही संकल्पना आपण व्यवहारातही वापरतो. मी काही प्रश्न विचारतो. त्यावरून तुमच्या हे लक्षात येईल.
- माझ्याजवळ 200 मिलिलीटरचं माप आहे. त्याच्या साहाय्यानं मला 1 लीटर दूध मोजता येईल का ?
- सूरज** : 1 लीटर म्हणजे 1000 मिली. $1000 = 200 \times 5$ म्हणजे 1000 ही संख्या 200 नं विभाज्य आहे, म्हणून 200 मिलिलीटरच्या मापानं 1 लीटर दूध मोजता येईल. 200 मिलीची 5 मापं म्हणजे 1 लिटर होय.
- दादा** : 200 मिलीच्या मापाने दीड लीटर दूध मोजता येईल का ?
- अंजू** : दीड लीटर म्हणजे 1500 मिली. 1500 ही संख्या 200 च्या पटीत नाही, म्हणजे 1500 ही संख्या 200 नं विभाज्य नाही, म्हणून 200 मिलीच्या मापानं दीड लीटर दूध मोजता येणार नाही.
- दादा** : माझ्याकडे 400 ग्रॅम चणे आहेत. मला 60-60 ग्रॅमच्या चण्याच्या पुड्या करायच्या आहेत. त्या करता येतील का ?
- अंजू** : नाही. कारण 400 ही संख्या 60 नं विभाज्य नाही.
- दादा** : आणखी कमीत कमी किती चणे आणले म्हणजे 60 ग्रॅमची एक पुडी याप्रमाणे पुड्या करता येतील ?
- अंजू** : 400 नंतर लगेच येणारी, 60 नं विभाज्य संख्या शोधावी लागेल. $60 \times 6 = 360$, $60 \times 7 = 420$ म्हणून आणखी 20 ग्रॅम चणे आणावे लागतील.

वाचा व समजून घ्या.

ऑनलाईन टेस्ट

8. Multiples and Factors

□ Multiples

Dada : You know what a divisor and a dividend is. Do you know what a multiple is?

Anju : I don't know what a multiple is, but I think it must be related to multiplication.

Dada : Right! Let me give you an example. You can solve $20 \div 5$, can't you?

Anju : Yes. When we divide the dividend 20 by the divisor 5, the quotient is 4 and the remainder is 0.

Dada : When the division of a dividend leaves no remainder, the dividend is said to be a **multiple** of the divisor. In such a case, the dividend is the product of the divisor and the quotient. Here, 20 is a multiple of 5, but 21 is not.

Now tell me, can we divide 84 chalksticks into groups of six?

Suraj : Let me divide by 6. 84 can be divided exactly by 6 and the quotient is 14. Thus, we can make 14 groups of 6. So, 84 is the multiple of 6 and 6 is a factor of 84.

Dada : If the number of chalksticks is 6, 12, 18, 36 or 84, then we can make exact groups of 6 with none left over. It means that 6, 12, 18, 36 and 84 are multiples of 6, or that they are exactly divisible by 6. To see whether the number of chalksticks is a multiple of 6, divide that number by 6. If the remainder is 0, the number is a multiple of 6.

Each number in the 3 times table is exactly divisible by 3 or is a multiple of 3. Similarly, the numbers in the 7 times table are multiples of 7. Numbers in the 9 times table are multiples of 9.

We use this idea all the time. Let me ask you a few questions so as to make it clear. I have a 200 ml measure. Will I be able to measure out 1 litre of milk with it?

Suraj : 1 litre is 1000 ml. $1000 = 200 \times 5$, which means that 1000 is a multiple of 200. So we can measure out 1 litre of milk with the 200 millilitre measure. 5 measures of 200 ml make 1 litre.

Dada : Can we measure out one and a half litres of milk with the 200 ml measure?

Anju : One and a half litres is 1500 ml. 1500 is not divisible by 200. So, it is not a multiple of 200. So the 200 ml measure cannot be used to measure out one and a half litres of milk.

Dada : I have 400 grams of *chana*. I have to make pouches of 60 grams each. Is that possible, if I don't want any left overs?

Anju : No. 400 is not a multiple of 60.

Dada : How much more *chana* will I need to make those pouches of 60 grams each?

Anju : We will have to find the multiple of 60 that comes directly after 400.

$60 \times 6 = 360$, $60 \times 7 = 420$. So, we need 20 grams more of *chana*.

Read and solve.

1. Listen, repeat, learn and recite. 01

ऐका, म्हणा, शिका आणि म्हणून दाखवा.

Do Practice.

The lion walks
on padded paws ,

The squirrel leaps

While flies can crawl
straight up a wall,

And seals can
dive and swim.

The worm he
wiggles all around,

The monkey
swings by his tail,

And birds
may hop upon the ground

Or spread their wings
and sail.

But boys and girls
have much more fun:

They leap and dance
and walk and run.

- Author Unknown

sing loudly.

- paws (पाँख) पंजे.
- limb (लिम्ब) मोठ्या झाडाची फांदी.
- worm (वॉर्म) अळी.

१४. वाहतूक

आजच्या गतिमान युगात प्रवास व साहित्याची ने-आण करण्यासाठी आपल्याला विविध वाहतुकीच्या साधनांवर अवलंबून राहावे लागते. वाहतुकीचे अनेक फायदे आहेत.

- कामे जलद गतीने होतात.
- वेळ व श्रमांची बचत होते.
- व्यापारवाढीस चालना मिळते.
- जगातील विविध प्रदेश वाहतुकीच्या सोईमुळे एकमेकांशी जोडले गेले आहेत.
- जागतिक स्तरावरदेखील वस्तूंची वाहतूक सहज व सोपी झाली आहे.
- विविध वस्तू सहज उपलब्ध होऊन लोकांचे जीवनमान सुधारले आहे.
- पर्यटन, आरोग्य, शिक्षण इत्यादी सुविधा गतिमान झाल्या आहेत.

विविध प्रकारच्या वाहतुकींच्या सोईमुळे जग जवळ आले आहे.

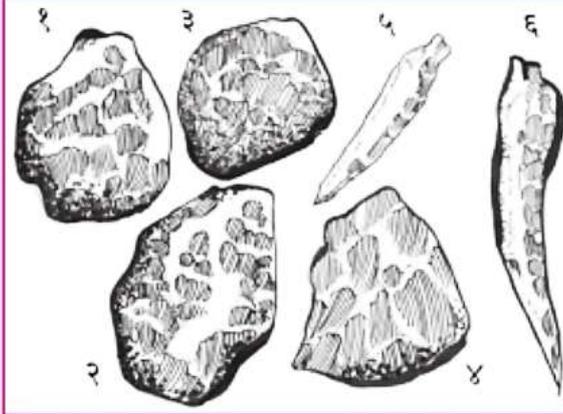
वाहतुकीचे फायदे यांवर वर्गात चर्चा करा.

टेस्ट सोडवा

ऑनलाईन टेस्ट

६. अश्मयुग : दगडाची हत्यारे

दगड आणि हाडे यांच्यापासून तयार केलेली हत्यारे -

१. दगडी गोठ्याचे तोडहत्यार
२. तासणी
३. वर्तुळाकार घण
४. दगडी छिलक्याचे तोडहत्यार
५. हाडाचा टोच्या
६. शिंगाचे खणते

अश्मयुगीन हत्यारे समजून घ्या. टेस्ट सोडवा.

ऑनलाईन टेस्ट

● पढ़ो और गाओ :

२. जीवन

जीवन है चलने का नाम ।
करना कभी नहीं विश्राम ॥

घड़ी सदा टिक-टिक करती,
रुकने का नहीं लेती नाम ।
घड़ीनुमा सब आगे बढ़ना,
सूरज-सा नित ऊपर उठना ।
कण-कण में अपनत्व देखकर,
सबको दिल से करो प्रणाम ॥

लहराना सागर से सीखो,
आसमान-सा हृदय विशाल ।
सहनशील बन धरती जैसे,
मिलजुल करते जाना काम ।
जो चलता वह आगे बढ़ता,
मेहनत कर पाता पद नाम ॥

माँ जैसी हो मीठी बोली,
मन में सच्चे उच्च विचार ।
अपने जैसा सबको जानो,
सेवा से कर लो सुविचार ।
जीवन है चलने का नाम,
करना कभी नहीं विश्राम ॥

- डॉ. कुलभूषणलाल मखीजा

१. अपनी दिनचर्या बनाओ और सुनाओ ।
२. तुम्हारी माँ तुम्हारे लिए क्या-क्या करती हैं, बताओ ।

उपर दिए गए सवालों का जवाब लिखो ।

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

इयत्ता पाचवी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

14. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

[Click Here](#)

15. आपल्या समस्या - आपले उपाय

[Click Here](#)

16. स्वच्छतेचा प्रकाश

[Click Here](#)

इयत्ता पाचवी - गणित

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

विभाज्य आणि विभाजक - भाग 1

[Click Here](#)

दशांश अपूर्णांक

लवकरच

इयत्ता पाचवी - परिसर अभ्यास - 1

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

14. वाहतूक

[Click Here](#)

15. संदेशवहन व प्रसारमाध्यमे

[Click Here](#)

16. पाणी

[Click Here](#)

इयत्ता पाचवी - परिसर अभ्यास - 2

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

6. अश्मयुग-दगडाची हत्यारे

[Click Here](#)

इतर टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.

Subscribe

निर्मिती - श्री.प्रविण डाकरे, श्री.जयदिप डाकरे

वेब स्रोत- 'ई-बालभारती'

सौजन्य-जिल्हा परिषद सांगली, जिल्हा परिषद कोल्हापूर

<https://www.gurumauli.in>